

Lausunto Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle Hartikan ranta-asemakaavan hyväksymispäätöstä koskevaan Museoviraston valitukseen

Kunnanhallitus 18.12.2023 § 313
866/10.02.04/2022

valmistelija: kaavoitusjohtaja Mari Holmstedt p. 0400 317 759

Hämeenlinnan hallinto-oikeus on 22.11.2023 (diaarinumero 2234/03.04.04.04.156/2023) pyytänyt lausuntoa Laukaan kunnalta valitukseen, joka koskee kunnanvaltuuston 25.9.2023 §43 hyväksymää Hartikan ranta-asemakaavaa. Valituksen on jättänyt Museovirasto. Lausunto ja pyydyt asiakirjat on toimitettava Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen viimeistään 15.1.2024.

Valituksessaan Museovirasto vaatii, että Hämeenlinnan hallinto-oikeus kumoaa kunnanvaltuuston päätöksen lainvastaisena kokoontumisrakennuksen sijoittamista, rakentamista ja siihen liittyviä pysäköintipaikkoja koskevilta osin.

Museovirasto katsoo, että ranta-asemakaava on kokoontumisrakennusta koskevilta osin MRL 39 §, 54 § ja 73 §:ien mukaisten sisältövaatimusten vastainen ja siten tältä osin lainvastaisena kumottava. Ranta-asemakaavassa ei kokoontumisrakennuksen ja siitä aiheutuvien vaikutusten osalta ole otettu huomioon rakennetun ympäristön ja maiseman arvojen vaalimista, vaan kaavan mukainen rakentaminen muuttaisi maisemaa vaarantaen valtakunnallisesti merkittävän kiinteän muinaisjäänneksen sekä sen yhdessä lähialueensa kanssa muodostaman kulttuuriympäristön arvoja. Suunniteltu rakentaminen ei sopeudu ympäristöön, eikä siinä ole riittävällä tavalla huomioitu alueen maisema-arvoja.

Museovirasto on myöntänyt maanomistajan hakemuksen perusteella muinaismuistolain §11 mukaisen kajoamislupan (7.6.2023, MV/00121/2023) muinaisjäännekseen Kirkkoniemi A (muinaisjäänne rekisteritunnus 410010034), jonka alueelle kokoontumisrakennus sijoittuu. Valituksessaan Museovirasto toteaa, että tätä kajoamislupaa koskevassa kajoamislupaharkinnassa on arvioitu muinaismuistolain mukaisesti rakentamista ainoastaan suhteessa kiinteään muinaisjäännekseen Kirkkoniemi A, eikä siinä yhteydessä näin ollen ole arvioitu rakentamisen alueidenkäyttöllisiä tai muita mahdollisia vaikutuksia Hartikka kirkko -kohteeseen ja muuhun ympäristöön tai otettu näihin kantaa.

Lausuntopyyntö ja valitus sekä viranomaisneuvottelun 27.4.2021 muistio ja Museoviraston myöntämä kajoamislupa (MV/00121/2023) ovat liitteenä.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Linda Leinonen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus antaa Hartikan ranta-asemakaavaan jätettyyn valitukseen seuraavanlaisen vastineen:

Hartikan ranta-asemakaavaprosessi on edennyt maankäyttö- ja rakennuslain sekä -asetuksen määräysten mukaisesti. Kulttuuriympäristön ja muinaisjäänneksen osalta hankkeesta on kuultu ja saatu lausunnot alueelliselta vastuumuseolta (Keski-Suomen museo).

Hankkeesta järjestettiin myös MRL §66 ja MRA §26 mukainen

viranomaisneuvottelu 27.4.2021, jossa mukana oli alueellisen vastuumuseon lisäksi läsnä Museoviraston kulttuuriympäristöpalveluiden edustaja. Kokoontumisrakennuksen rakennuspaikan osalta neuvottelussa maanomistajaa on ohjeistettu käymään muinaismuistolain §13 mukainen neuvottelun ennen ranta-asemakaavan hyväksymiskäsittelyä. Myöhemmin Museovirastosta ohjeistettiin maanomistajaa neuvottelun sijaan hakemaan muinaismuistolain §11 mukaista kajoamislupaa rakennuksen toteuttamiseksi.

Museovirasto on käsitellyt ja ratkaissut myönteisenä Hartikan ranta-asemakaavaprosessin aikana valituksen kohteena olevalle alueelle haetun muinaismuistolain §11 mukaisen kajoamisluvan. Museovirastolla on ollut päätöstä tehdessään käytettävissään ehdotusvaiheen kaava-aineisto, jonka kaavakartalla on esitetty koko alueen maankäyttöratkaisu. Kartalla on osoitettu MY-1 alueelle sijoittuva kokoontumisrakennuksen rakennusala (rmk) sekä siihen liittyvät määräykset ja rakennusoikeus. Ratkaisua on perusteltu ja havainnollistettu kaavaselostuksessa. Valtuuston hyväksymä kaavaratkaisu oli karttarajausten osalta ehdotuksen mukainen. Kaavamääräystä oli täydennetty mm. kajoamisluvan osalta.

Museovirasto on ratkaissut kajoamisluvan seuraavasti:
"Museovirasto hyväksyy hakemuksen ja myöntää luvan kajoa muinaisjäännökseen Kirkkonie mi A (tunnus muinaisjäännöskisterissä 410010034) kiinteistöllä 410-403-0005- 0075 Hartikan ranta-asemakaavaehdotuksessa esitetyllä rakennuspaikalla rakennushankkeen toteuttamista varten, ottaen huomioon seuraavat lupamääräykset. [...]”
Kaavakartta, johon rakennuspaikka on merkitty, on kajoamislupahakemuksen liitteenä.

Tämän ratkaisun perusteella Laukaan kunta katsoo, että päättäessä kajoamisluvasta Museoviraston on hyväksynyt myös kokoontumisrakennuksen sijoittumisen kaavaehdotuksessa esitetyllä tavalla.

Lupaharkinta ei voi perustua suppeaan ja tiukasti rajattuun asian käsittelyyn. Kunta, maanomistaja, osalliset ja eri sidosryhmät luottavat siihen, että Museovirasto kulttuuriperinnön suojelusta vastaavana viranomaisena ottaa huomioon päätöstä tehdessään kaikki päätökseen vaikuttavat tekijät ja käyttää päätöstä tehdessään laaja-alaisesti kokonaisharkintaa ja harkintavaltaa. Jättämälläan valituksella Museovirasto käytännössä estää myöntämänsä kajoamisluvan toteuttamista. Museoviraston ohjeistus neuvottelu- ja lupaprosesseihin ovat olleet myös ristiriitaiset ja epäselvät.

Hartikan ranta-asemakaavan alueelle sijoittuvilla kiinteillä muinaisjäännöksillä ei ole muinaismuistolain §5 tarkoittamia museoviraston vahvistamia suoja-alueen rajoja. Lain mukaan, jos muinaisjäännöksen ja siihen kuuluvan suoja-alueen rajoja ei ole vahvistettu, suoja-alueen leveys on kaksi metriä muinaisjäännöksen näkyvissä olevista ulkoreunoista. Kokoontumisrakennukselle varattu rakennusala (rkm) ei sijoitu kahta metriä lähemmäksi kiinteää muinaisjäännöstä.

Edellä kerrotun perusteella Laukaan kunta edellyttää, että Hartikan ranta-asemakaavan hyväksymispäätös tulee pysyttää ja valitus perusteettomana hylätä.

Päätös

Anne Leinonen esitti, että kunta puoltaa Museoviraston valitusta. Esitystä ei kannatettu. Puheenjohtaja totesi esityksen rauenneeksi.

Kunnanjohtajan esitys hyväksyttiin.

Anne Leinonen kertoi jättävänsä asiasta eriävän mielipiteen.